

“FİLMİ GİŞE KAYGISIYLA
ÇEKMEDİM”

mert baykal

Ferhan Şensoy, Şans Kapıyı Kırınca'nın hemen ardından bu kez senaryosunu da yazdığı **Pardon**'la sinemalarda. Filmin genç yönetmeni **Mert Baykal**'la Plato Film'de buluştuk ve bir yanlışlık sonucu yıllarca hapis yatan üç arkadaşın hikâyesini anlatan ilk filmini konuştuk.

■ söyleşi: firat yücel, berke göl, fotoğraf: firat yücel

Pardon, *Orta Oyuncular*'ın daha önce sahnelediği 'Çok Tuhaf Soruşturma' adlı oyunun sinema versiyonu. Senaryonun daha önce aynı aktörler tarafından oynanmış olması beraberinde ne gibi avantajlar ve dezavantajlar getirdi? Ezbere mi oynadılar, yoksa film çekimi sırasında oyunculuk tarzında değişiklikler yaptınız mı?

Tabii ki ezbere oynamadılar, çünkü uzun yıllar girmişti araya. Biz filmde önce bütün oyuncularla prova yaptık, o provalarda hem çekim senaryosu, hem de karakterleri perdeye nasıl yansıtacakları çıktı ortaya. Benim için oyunu oynamış olmalarının hiçbir dezavantajı olmadı aslında, çünkü ben zaten almak istediğim oyunu aldım onlardan. Ben sinemada oyunculukların daha sade ve 'küçük' olmasını gerektiğini düşünüyorum, belki bunun bir dezavantajı olmuştur onlar için.

Ferhan Şensoy'un çok kendine has, absürd bir oyunculuk tarzı var. Oynadığını bilhassa belli eden bir tarz. Filmi izlerken, bazı yerlerde diğer oyuncularla onun oyunculuğu arasında bir ton farkı olduğunu hissettik. Bu gibi farklı oyunculuk tarzlarını tek bir bütünde toplamak zor olmadı mı?

Tabii ki bir bütün oluşturmak başlı başına bir derd. Ama o tarz aynı zamanda senaryonun da belirleyicisi olduğu için çok da zor olmadı. Belki bu bir Ferhan Şensoy senaryosu olmasaydı bu bütünlüğü yakalamak zorlaşabilirdi.

Filmin 'flashback' kullanımı, parçalı bir yapıyı beraberinde getiriyor. Bazı 'flashback'ler anlatılan şeyler ile uyum gösterirken, bazıları anlatılanların tam tersini ima ediyor, bazıları ise doğrudan gerçeği yansıtıyor. Filmin dramatik yapısını oluştururken, bu çok boyutlu 'flashback' yapısı ile nasıl baş ettiniz? Aslında 'flashback'lerin bazıları hikâyede yol gösterici, bazıları tatlandırıcı, bazıları hatırlatıcı, bazıları haberci nitelikte. Kurguda üstüne düşünülerek yapılmış şeyler olduğu için baş etmekte fazla zorlanmadık.

"Sansür tüylerimi diken diken eden bir kelime, bu filmin sansürde takılacağını düşünmek bile istemiyorum."

Ferhan Şensoy'un tiyatro oyunlarından alışkın olduğumuz anlatım üslubunu filme taşıma gibi bir derdi- niz oldu mu?

Şöyle söyleyebilirim, filmde bu üslubu kullanmamak gibi bir derdim olmadı. Zaten onun senaryosunu çekerken üslubunu inkâr etmenin ne mânâsı, ne de olanı var.

Filmin kara mizah anlayışı, yer yer otorite figürlerinin alaya alınması ya da polisin ayaklarının uzun uzun gösterilmesi gibi belirli çevreleri rahatsız edebilecek boyutlara varıyor. Sansür konusunda herhangi bir çekinceniz oldu mu?

Alay dediğiniz içinde abartı da barındırır, bu tarz sahnelerin komik olduğunu ve ciddiye alınmayacağını düşünüyorum. *Pardon'un* ciddiye alınması gere-

ken başka yanları var. Sansür tüylerimi diken diken eden bir kelime, bu filmin sansürde takılacağını düşünmek bile istemiyorum.

Film bir komedi filmi. Ama Hasan Ersoylu'nunki gibi hikâyeler aslında çok trajik. İnsan bazen esprilere gülerken kendini suçlu hissediyor. İster istemez karakterlerin trajedisinin komedinin ardında kaldığını düşündük... Filmin sonundaki ironi çok kurvetli, ancak trajedi sizce yeterince vurgulanıyor mu?

Bir Ferhan-Şensoy senaryosu için haddinden fazla dramatik öğeler kullanmış bile denilecektir belki benim için, fakat yüce de hikâyenin trajik tarafının komedinin önüne geçmemesini, aynı zamanda filmin inandırıcılığını yitirmemesini sağlayacak oranda bir ağırlığının olmasını istedim.

25 yaşında bir yönetmen olarak bu kadar hassas bir konuya el atma konusunda çekince yaşadınız mı? Mesela senaryonun yazarı Ferhan Şensoy'a politik konularda danışma zorunluluğu hissettiniz mi?

Tabii ki biraz çekindim, çünkü filmin söylediği şeyler benim yaşında bir adamın süzgecinden geçecekti. Ortaya çıkacak filmle ilgili insanların ne düşüneceğini kestirmek zaten zordu. Politik konularda zorlandım diyemem, ama tabii ki ona danıştığım yerler olmuştur, daha çok benim göremediğim dönemle ilgili konularda...

Filmin yedi yıllık bir süreci kapsayan öyküsü, sadece iki mekânda geçiyor: Sorgu odası ve cezaevi. Hatta film sorgu odasından cezaevine geçiş yaptığında sanki tüm atmosfer köklü bir değişikliğe uğruyor. Filmi bu şekilde iki belirgin kısma bölmek beraberinde dramatik problemler getirdi mi? Flashback'leri bu yapı içerisinde adapte etme işinin büyük kısmı kurgu sırasında mı gerçekleşti? Yoksa her şey senaryoda baştan planlanmış mıydı?

Her şeyi baştan planlamak çok güç bir iş, özellikle benim minutaj yapmaktaki tecrübesizliğim, bizi filmi kurguda dramatik olarak tekrar elden geçirmek zorunda bıraktı. Bu konuda filmin editörü Aylin çok takdire şayan işler yaptı, çünkü benim için bir sürü güzelim sahneyi, esprileri, tempo, dinamizm ve dramatik bütünlük adına çöpe atmak kolay değildi. Bu yeni yapı içinde 'flashback'ler çok işimize yaradı diyebilirim, onları ve diğer gerçek zamanlı sahneleri parçalara bölüp akıcı bir kurgu oluşturmaya gayret ettik. Bu dinamik kurgu aslında filmin mekân dezavantajını da ortadan kaldırdı bence.

Sinan Çetin son dönemde kendi şirketiyle genç yönetmenlerle işbirliği yapmaya başladı. Okul filmiyle Taylan Kardeşler sinemaya atıldı ve gayet iyi de işe elde ettiler. Bu son derece olumlu bir gelişme. Ancak bazı olumsuz yönleri de olabilir. Sizin üzerinizde filmi çekerken "Bu filmi Sinan Çetin sayesinde çekiyorum, o yüzden filmin işe yapması için elimden geleni yapmalıyım" gibisinden bir baskı oldu mu?

Kabaca şöyle söyleyebilirim, ben filmi işe kaygısıyla çekmedim. Bunun en önemli sebeplerinden biri de Plato Film'in, filmin işede ciddi başarı yakalayabileceğini düşündüğü tarihin, filmin kaba montajlı ilk gösterimlerine denk gelmesidir. ☐